

Jak se žije starožitně

text: [Leona Bůbllová](#), foto: [Ateliéry Fiala, Dorotheum](#)

Na veletrzích se starožitnostmi, na aukcích i při nejrůznějších setkáních se často probírají témata, která sice pro milovníky umění vyznívají poněkud pragmaticky, zato však prakticky – jak žít se starožitnostmi v praxi, jak je opravovat a udržovat a jak je kupovat? Položili jsme proto tři vybrané otázky třem nejpovolanějším – renomovaným restaurátorům a prodejčům starožitného nábytku Davidu Fialovi, Tomáši Bártovi a Miroslavu Zíkovi.

Při restaurování starého nábytku je zapotřebí hodně ruční práce. Platí pravidlo, že se starožitný nábytek dá opravit jedině starými nástroji, nebo se naopak používají i moderní technologie?

„Moderní technologie do restaurování nepatří! Samozřejmě vyjma restaurátorského průzkumu, kde naopak aplikace nových poznatků pomůže lépe rozkrýt minulost re-

novovaného předmětu. Tak pomůže restaurátorovi k tomu, aby zvolil tu nejlepší cestu, jak věc zachovat. Jinak je vybavení dnešní restaurátorské dílny téměř totožné s dílnou před několika stoletími. Dnešní restaurátor si za pomocníky bere především své znalosti, jak nakládat s původními technologiemi a procesy, jako je příprava pojidla z kostního klišu, klišové vody či zpevňujících

pryskyřic a v neposlední řadě i včelího vosku. Ovšem nejvíce ceněné umění je správně nanesená šelaková politura. Je ovšem také zapotřebí, aby restaurátor přesně odhadl dataci předmětu, a zvolil tak ten správný postup, protože každá doba se i ve výrobě nábytku přece jina lišila. Pak už mu stačí jen šikovné ruce, cit a intuice pro práci se starožitnými artefakty, ale samozřejmě také mnohaleté zkušenosti a vědomosti z několika příbuzných oborů. A abychom nezapomněli – také několik zcela původních nástrojů. Copak dnes ještě někdo ví, co je to polna? Vidíte, a restaurátor by se bez ní neobešel, musí se jí naučit poskládat a navrstvit tak, aby jí mohl nanášet jednotlivé vrstvy šelaku. Jenže takových podobných tajemství má každý restaurátor bezpočet.“

[Odpovídal David Fiala, zakladatel a majitel restaurátorských Ateliérů Fiala](#)

Probíhající restaurátorské práce v Ateliérech Fiala

Projevují se i při nakupování starožitností nějaké módní vlny v poptávce?

Stolek, návrh Marcel Kammerer, zhotovila firma Thonet, před 1904

Biedermeierové sofa, Čechy, kolem 1830

V poslední době se lidé hodně zajímali o dvacátá a třicátá léta a art deco... Po čem se lidé nejvíce shánějí dnes a do čeho byste doporučil investovat?

„Největší poptávka je jednoznačně po kvalitě, a je jedno, jestli jsou to dvacátá léta, baroko, nebo biedermeier. Zákazníci jsou ochotni zaplatit už poměrně velké finanční částky, ale pouze za opravdu prvotřídní kousky – a těch je dnes na trhu opravdu málo. Kvalita přitom znamená nejen dokonalé řemeslné zpracování a materiál výrobku, ale také jeho výjimečnost a uměleckou hodnotu – to jsou tři základní požadavky na to, abychom starožitnost mohli pojímat nejen jako esteticky krásný objekt, ale také jako finanční investici. Nemá smysl investovat do věcí, které byly již ve své době průměrné nebo nekvalitní – mohou se z nich občas stát rarity, ale mnohem spíše jejich cena neporooste. Nastala velká změna oproti devadesátým létům, kdy se najednou na trhu objevila obrovská spousta věcí nejrůznější kvality – průměrných, podprůměrných i skutečně vynikajících. Ty nejlepší si sběratelé a zainteresovaní lidé rychle skupili pro sebe a ty méně kvalitní věci jsou stále na trhu. Dnes už proto spíše jen doplňují sbírky a je těžké

sehnat opravdu kvalitní a umělecky hodnotný kus nábytku, tak aby přesně vyhovoval těm nejvyšším požadavkům. Trh trochu stagnuje, ale já se domnívám, že by v brzké době, možná již během dvou či tří let, mělo nastat oživení. Očekávám hlavně nárůst zájmu ze strany mladší generace. Dnešní třicátníci již zakládají rodiny a poohlížejí se po krásných a starožitných věcech, ačkoliv to podle mého názoru spíše jsou – a budou – drobnější, solitérní věci jako malé stolky nebo doplňky. Pokud bych však měl i mladým lidem radit do čeho investovat, pak vždy, bez ohledu na to, jaký styl nebo epochu mají rádi, pouze do kvalitních věcí, protože jen ty se časem zhodnotí.“

Odpovídal Tomáš Bárta, restaurátor, viceprezident Asociace starožitníků, majitel Ateliérů Bárta

Existuje nějaký rozdíl v tom, jak se starožitný nábytek prodává, kupuje a vůbec využívá u nás a v ostatních zemích Evropy?

„Rozdíl určitě stále existuje. Zatímco v západní Evropě se dědí kvalitní nábytek po několik generací a je zde silná tradice koexistence starého a moderního umění, v Čechách se

vše buduje poměrně krátkou dobu... Navíc v Čechách má každá generace zvyk zařizovat si svůj příbytek novým nábytkem a nenapadne ji zakomponovat do interiéru vybavení po předcích. Z toho vyplývá i odlišný pohled na starožitný nábytek.

V zahraničí je výrazně širší nabídka dekorativního, ale řemeslně kvalitně zpracovaného nábytku, především z 19. a počátku 20. století – lidé jej považují za dostupnou alternativu k současné produkci. Velmi módním, především v bohatších vrstvách, se stává autorsky připsaný designový nábytek z 20. století, který výborně vynikne v minimalisticky pojatých moderních interiérech. Tento trend zaregistrovaly všechny světové renomované aukční síně, které pravidelně konají aukce designu.

V Čechách je starožitný nábytek atraktivní pro mnohem menší skupinu lidí. Kupují jej buďto sběratelé, kteří ale požadují vysokou kvalitu, nebo milovníci umění, kteří hledají „něco jiného“ do svého bytu. Průměrnější, ale zároveň kvalitní starožitný nábytek je proto v Čechách relativně dostupný a potenciálnímu kupci skýtá trh mnoho možností ke koupi.“

Odpovídal Miroslav Žíka, expert na užité umění, aukční dům Dorotheum